

Illetékszabályok változása az alapítványok nyilvántartási ügyeiben

2020. január 1-jétől megváltoztak az alapítványok nyilvántartási ügyeiben fizetendő eljárási illetékre vonatkozó szabályok, amelynek következtében ezeknek az ügyeknek a nagy része illetékkötelessé vált. A Budapest Környéki Törvényszék – Fővárosi Törvényszékkel egyeztetett álláspontja alapján – az új szabályokat a következők szerint alkalmazza:

A) Esetkörök:

1. Az új alapítványok nyilvántartásba vételi kérelme illetékköteles, függetlenül a jövőbeli esetleges közhasznú jogállásuktól.

2. Az alapítványok változásbejegyzési kérelme után illetéket kell leróni, ha a kérelmező az alapító. Amennyiben az alapítvány a kérelmező, ő akkor köteles illetékfizetésre, ha az alapítványt valamely személyes költségkedvezmény nem illeti meg. Adószám igénylése esetén a kérelmet a bíróság az illetékfizetés (illetve az erről tett nyilatkozat) vizsgálata nélkül továbbítja az állami adóhatóságnak.

3. Az alapítvány jogutód nélküli megszűnési oka beálltának megállapítása iránti eljárás megindításakor illetéket kell fizetni, ha a kérelmező az alapító. Amennyiben a kérelmező az alapítvány vagy más jogi érdekelt, illetéket akkor kell fizetni, ha a kérelmezőt valamely személyes költségkedvezmény nem illeti meg.

4. Az alapítvány nyilvántartásból való törlése iránti kérelem után illetéket kell fizetni, ha az alapítványt, mint kérelmezőt valamely személyes költségkedvezmény nem illeti meg.

B) Kötelezett, esedékesség:

Az illetéket mindig a kérelmezőnek kell lerónia, az eljárás megindításakor.

Új nyilvántartásba vételi kérelem esetén a kérelmező mindig az – egy vagy több – alapító. (Több alapító esetén a fizetési kötelezettség egyetemleges, azaz a teljes összeg bármelyik alapítótól követelhető.)

Változásbejegyzési kérelem esetén a kérelmező főszabály szerint az alapítói jogok – egy vagy több – aktuális gyakorlója. Az alapítvány csak kivételesen lehet kérelmező (pl. ha az alapítói jogokat a kuratórium vagy a nyilvántartó bíróság gyakorolja; ha az alapító okirat módosítása nélkül közhasznúvá minősítését kéri).

Jogutód nélküli megszűnési ok beálltának megállapítása iránti eljárás esetén kérelmező lehet az – egy vagy több – alapító, az alapítvány vagy más jogilag érdekelt.

Törlési kérelem esetén a kérelmező mindig az alapítvány.

C) Mentesülés az illeték előlegezése, illetve viselése alól:

Az alapító kérheti a bíróságtól, hogy részére személyes illetékmentességet engedélyezzen, ha az illeték megfizetése jövedelmi és vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelent.

Ha a bírósági eljárásban (ideértve itt a törvényességi felügyeleti eljárást is) az alapítvány félként (kérelmező, kérelmezett) vesz részt, őt személyes illetékmentesség akkor illeti meg, ha:

a) közhasznú jogállással rendelkezik; vagy

b) olyan EGT-tagállamban bejegyzett külföldi alapítvány, mely a magyar jog szerinti közhasznú minősítési követelményeknek megfelel (a bírósági nyilvántartásba vételt kivéve); vagy

c) olyan, 2020. január 1-jét követően újonnan létrejött belföldi alapítvány, mely az alapítás évét követő második év végéig vállalja, hogy teljesíti a közhasznú jogállás megszerzésének követelményét. Erről a bíróság előtt nyilatkozni kell. Újonnan létrejöttnek az alapítvány csak ebben az előbbi időtartamban számít. (A 2019. december 31-ig létrejött, nem közhasznú jogállású alapítványokat az eljárási illetékre kiterjedő személyes illetékmentesség nem illeti meg.)

Mindegyik előbb felsorolt esetben a személyes illetékmentesség csak akkor illeti meg az alapítványt, ha az eljárás megindítását megelőző adóévben társaságiadó-fizetési kötelezettsége nem keletkezett vagy előreláthatóan nem keletkezik. Erről az alapítványnak az eljárásban nyilatkoznia kell.

Ha az alapítványt az előbbiek szerinti személyes illetékmentesség nem illeti meg, kérheti a bíróságtól az illetékmentességre kiterjedő részleges költségfeljegyzési jog engedélyezését, ha az illeték lerovása részére jövedelmi és vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelent.

D) Összeg, fizetési mód:

Az elsőfokú eljárási illeték összege 10.500 forint. Az ítéletáblához címzett fellebbezés illetéke 9.000 forint (ha a fellebbezés csak a határozat indoklása ellen irányul, az illeték mértéke 8.000 forint). A felülvizsgálati kérelem illetéke 35.000 forint. Az illeték papír alapú eljárás esetén illetékbélyeggel vagy készpénz-átutalási megbízással fizethető. Elektronikus eljárás esetén az illetékfizetés jelenleg csak készpénz-átutalási megbízással teljesíthető, mivel az elektronikus fizetési és elszámolási rendszer (EFER) technikai okokból a civil szervezetek nemperes eljárásaiban még nem használható. Az átutalást a Budapest Környéki Törvényszék 10032000-01012468 számú illetékbevételei számlájára kell teljesíteni.

Az átutalás során a közleményben a következő adatokat kell feltüntetni:

- a) A Budapest Környéki Törvényszék neve (fellebbezés, illetve felülvizsgálati kérelem esetén az erre való utalással együtt),
- b) a félnek a neve, aki illetékfizetésre kötelezett, illetve – alapító, egyéb jogi érdekelt esetén – az alapítvány neve is, amelyre az ügy vonatkozik,
- c) az ügy száma.

Új nyilvántartásba vételi kérelem esetén az átutalással célszerű megvárni a kérelem lajstromozását: elektronikus lajstromozás esetén a beküldésről kapott visszaigazolás már tartalmazza az ügyszámot, amit a közleményben fel kell tüntetni. Az átutalást ezután haladéktalanul célszerű megtenni, hogy a bíróság időben értesülhessen az illeték tényleges megfizetéséről.

Változásbejegyzési és törlési kérelem esetén az ügyszám a korábbival megegyezik.

Az eljárás lefolytatását megkönnyíti, ha a kérelmező az átutalás teljesítéséről szóló igazolást is benyújtja a törvényszéknek (utólagos átutalás esetén önkéntes hiánypótlásként).

E) Időbeli hatály:

Az új szabályokat a 2020. január 1-jétől benyújtott kérelmekre kell alkalmazni. Amennyiben a 2019-ben benyújtott kérelmet tartalmazó beadványt a bíróság visszautasította, a törvényes határidőn belül szabályszerűen benyújtott kérelem az eredeti benyújtás joghatályát fenntartja, ekkor az illetékfizetési kötelezettségre még a 2019. december 31-ig hatályos korábbi szabályok irányadóak. A kérelem elutasítása esetén az új kérelemre ismét eljárási illetéket kell leróni.

A 2020. január 1-jét követően benyújtott fellebbezésre és felülvizsgálati kérelemre már az új illetékszabályok vonatkoznak.